

Recensió a "Derecho de daños", d'Encarna Roca

Pablo Salvador Coderch

- **Encarna Roca, *Derecho de daños. Textos y materiales*. 3ª edición, Tirant lo Blanch, València, 2000, 326 pàgs. 3.500 ptes.**

A Catalunya, les gents del dret saben molt bé que Encarna Roca és catedràtica de dret civil de la Universitat de Barcelona des de fa ja bastants anys, però aquest comentarista vol destacar que Encarna és la primera dona que (en 1978) aconseguí una càtedra de dret civil en aquest vell país i que, a més, és bona amiga meva des de fa encara més anys. Ara ens presenta una nova edició –la 3a– del seu *Derecho de daños*, (1a ed., 1996), un llibre que dóna sobrada raó de l'estat de l'ensenyament del dret de la responsabilitat civil a les universitats de la nostra àrea cultural: tres edicions en quatre anys. L'autora subtitula modestament el seu llibre com un de *Textos y materiales*, però ofereix bastant més: un autèntic manual escolàstic d'anàlisi doctrinal que permet, en primer lloc, a l'alumne de llicenciatura aproximar-se a la realitat del dret espanyol de danys en acció, així com a una síntesi molt reeixida de la literatura universitària espanyola sobre la matèria, que Encarna Roca no només recull en cada cas, sinó que a més comenta i valora amb la seva pròpia opinió legal. Y és que, en segon lloc, el llibre és una ajuda molt útil pel professional que hi acudeixi en cerca de la literatura monogràfica sobre cada un dels temes tractats.

La sistemàtica del llibre és tradicional, com potser correspon a un manual introductori: a un capítol introductori (I) sobre la responsabilitat civil (en el què les successives edicions van donant raó de la naturalesa de la influència que el *Law & Economics* exerceix sobre el professorat universitari de dret privat espanyol dels últims vint anys) en segueixen dos més que tracten de la divisió clàssica entre responsabilitat per fet propi (II, art. 1902 CC) i per fet aliè (III, art. 1903 CC). Després s'estudien el dany i la relació de causalitat (IV), l'obligació de reparar el dany (V), la responsabilitat objectiva (VI i VII) i els danys produïts per les coses (VIII). Es tracta d'una organització dels temes que resulta senzillament útil per introduir-se en la matèria, tot i que per un jurista més preocupat en els models analítics que en la descripció sintètica del dret de danys, potser les particions del llibre puguin semblar superades; així, per exemple, s'al·ludeix a la responsabilitat dels bancs (pàg. 64, en referència a les STS 16 de maig i 15 de juliol de 1988) o, en general, a la de les persones jurídiques (pàg. 73) en el capítol de responsabilitat per acte propi, però després s'analitza la responsabilitat de l'empresari en el de responsabilitat per fet aliè (*Respondeat superior*: pàgs. 102 i ss.). Això no obstant, les oscil·lacions sistemàtiques que s'observen en aquest punt responen tal vegada al canvi accelerat que es ve produint tant en el dret de la responsabilitat civil, com en l'instrumental analític que maneja la nostra millor doctrina civilista: com altres distingits tractadistes espanyols del nostre dret de danys (així, Luis Díez-Picazo, *Derecho de Daños*, Madrid, Civitas, 1999. Vegi's "[Recensió a 'Derecho de Daños', de Luis Díez-Picazo](#)", a www.indret.com). Encarna Roca aconsegueix sintetitzar en el seu llibre multitud de temes i matèries molt especialitzades (dos exemples: dret a l'honor, pàg. 133; responsabilitat patrimonial de les Administracions Públiques, pàgs. 213 i ss.) i no

deixa en cap moment d'afrontar els reptes que cada tema planteja, per més que en alguna ocasió el lector pugui discrepar d'alguna de les seves tesis. Així, quan porta a col·lació la problemàtica del dret i pràctica de l'assegurança (pàgs. 188 i ss.), un tema sense el que el dret de la responsabilitat civil resultaria quelcom menys que incompreensible, és opinable que pugui compartir-se l'afirmació de l'autora segons la qual “[l'] assegurança és ... una fórmula de distribució del risc, no una prevenció del mateix”, pàg. 189), al menys amb aquesta generalitat: si així fos, no es contractaria cap assegurança o molt aviat deixarien de fer-ho les companyies que ho intentessin, ja que la seva fallida estaria garantida. Però la ràpida i rica evolució que ja hem observat en les tres edicions del *Derecho de daños* d'Encarna Roca permeten augurar que el procés d'internalització doctrinal de les categories bàsiques de l'anàlisi econòmica del dret i de les bones pràctiques d'avaluació de riscos i fixació de primes de les companyies asseguradores continuarà produint-se en la nostra cultura universitària, una cultura que Encarna Roca porta dècades maldant per obrir-la més enllà de les particions tradicionals del més ranci dret civil. No és fàcil ser pionera. Tampoc no acostuma a ser agrã t.

L'equilibri entre el discurs doctrinal i el tractament dels casos i materials legals és un altre dels mèrits d'aquest llibre, que s'allunya de l'herència continental europea i, en general, de la dogmàtica jurídica del *Civil Law*, per la qual segueix essent veritat que la font primera del dret és la doctrina dels autors, digui el que digui el dret legislat i, sens dubte, sostingui el que sostingui el Tribunal Suprem corresponent. El realisme de *Derecho de daños* i l'obertura de mires manifestada per la seva autora converteixen aquest llibre en un fenomen encara singular en el nostre panorama escolàstic. Amb tot, es pot augurar que les futures edicions del llibre estaran cada cop més i millor acompanyades. En moltes coses i no sols en la història de les càtedres espanyoles de dret civil, Encarna Roca seguirà essent la primera.